

Čís. 2713.

Zcela všeobecné pojmy (všeobecná označení) nelze ještě pokládati za dostatečné označení uražené osoby, jaké má na mysli § 488 a 491 tr. zák.; jest třeba podle okolností případu vždy zkoumati, zda pachatel mířil svým urážlivým projevem na určitý jasně ohraničený kruh osob; je-li tomu tak a vztahuje-li se urážka na jednu nebo více osob příslušejících takto ohraničenému kruhu osob, aniž by bylo z obsahu urážky zjevno, která osoba nebo které osoby tohoto kruhu vlastně jsou míněny, má právo podati soukromou obžalobu každá z osob onomu kruhu náležejících, jež se musí obávat, že by třetími osobami mohla býti považována za onu, na niž se urážlivá výtka vztahuje.

Urážka poslanců a senátorů sdružených v »německém parlamentárním svazu« mimo jiné označením »Vetohusaren« a »zločinných zastupců«; význam a smysl těchto slov; legitimace k žalobě.

Politikovi nelze činiti výtku osobní nečestnosti proto, že za změněné situace upustí od dřívějších přípovědí, vplynuvších z jeho pojmání tehdejších poměrů, když dospěl ku přesvědčení, že tím jedná v zájmu svých voličů a svého lidu.

K subjektivní skutkové podstatě urážky na cti nevyhledává se přímý urážlivý úmysl, nýbrž stačí vědomí o urážlivé povaze projevu.

Není přípustno při ústním roku před zrušovacím soudem uplatňovati (formální) zmateční důvody, které nebyly již v písemném provedení zmateční stížnosti jasně a určitě označeny (§ 1 čís. 2 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878.

(Rozh. ze dne 26. března 1927, Zm I 576/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Chebu ze dne 14. srpna 1926, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými Rudolf K. přečinem proti bezpečnosti cti podle §§ 491, 493 tr. zák. a Vilém F. přestupkem podle §u 6 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti obžalovaných, dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti §u 281 čís. 9 a), b), c) a 10 tr. ř. nelze přiznati úspěchu. Především nutno zdůrazniti, že návrh na stíhání podle trestního práva podán byl, jak z původního oznámení ze dne 1. března 1926 lze seznati, poslancem Drem S-ou jakožto prvním předsedou »Německého parlamentárního svazu« »jménem vlastním a jménem všech poslanců a senátorů« v tomto svazu sdružených. Podle této stylisace trestního oznámení nemůže býti pochybnosti o tom, že každý z řečených poslanců a senátorů podal stíhací návrh pro svou osobu prostřednictvím svého zmocněnce Dra S-y, jenž zase pověřil dalším právním zastupováním Dra Fr. U-a,

advokáta v P. Řádné zmocnění Dra S-y je prokázáno plnými mocemi, datovanými dnem 26. února 1926 a připojenými ke spisu obžalovacímu, jimiž byl Dr. S. též zmocněn, tyto plné moci přenést na Dra U-a. I obžalovací spis byl prostřednictvím tohoto právního zástupce podán Drem S-ou vlastním jménem a jménem všech poslanců a senátorů německého parlamentárního svazu, a v témže smyslu byla pak věc vyřízena rozsudkem, jímž bylo uznáno, že oni soukromí obžalobcové každý pro svou osobu byl pozastaveným článkem uražen a má právo, žádati zadostučinění a potrestání. Při tomto stavu věci jsou veškeré vývody stížnosti o významu pojmu zákonem uznané korporace ve smyslu §u 492 tr. zák. bezpodstatné a bezpředmětné a netřeba se jimi zabývat, ježto v souzeném případě nepodalo soukromou obžalobu sdružení, o němž by bylo uvažovati, padá-li pod pojem zákonem uznané korporace. V rozsudku jest ovšem věta, že soukromým obžalobcům nelze přiznati vlastnost veřejného úřadu, orgánu vlády nebo zákonem uznané korporace ve smyslu §u 492 tr. zák. Avšak věta tato je zbytečná, není vlastně v žádné souvislosti s celým obsahem odsuzujícího výroku rozsudku; soud z ní nevyvozuje žádných pro stěžovatele nepříznivých následků; posuzuje naopak zcela správně věc jediné se stanoviska shora vylíčeného, a lze jí proto, jakožto bezvýznamnou pomínouti mlčením. Těmito úvahami stává se vratkou i výtka prekluse práva obžalobního podle §u 530 tr. zák.; neboť, byl-li již původní stíhací návrh podán všemi shora řečenými obžalobci, jakožto jednotlivci, nelze, což stížnost sama nepopírá, mluvit o nedodržení šestinedělní lhůty §u 530 tr. zák. a pozbývá pak i veškerého podkladu výtka stížnosti, že jednotliví členové německého parlamentárního svazu vystupovali jako soukromí obžalobci teprve při podání spisu obžalovacího dne 30. dubna 1926, tedy po uplynutí zákonem stanovené šestinedělní lhůty. V této souvislosti budiž ještě podotčeno, že se v úvodu původního trestního oznámení ovšem též objevuje citace: »německého svazu parlamentárního«, »svazu zemědělců«, »německé strany živnostenské«, »lidové strany křesťanských sociálů«, »německé strany národně-socialistických dělníků« a jmen představitelů těchto stran; jelikož však v předposledním odstavci na čtvrté straně tohoto návrhu se pak zdůrazňuje, že se pozastaveným článkem cítí uraženi všichni poslanci a senátoři, sdružení v německém parlamentárním svazu, je i tu jisto, že pouze tyto poslanci a senátoři pro svou osobu žalovali, a že citace jednotlivých stran v úvodu jest vlastně zbytečností, již nelze přičítati význam, to tím méně, ano nikde za trestního řízení se nedovozuje, že — kromě jmenovaných poslanců a senátorů jako jednotlivců — též tyto politické strany jako sdružení vystupovaly jako soukromé obžalobkyně.

Zmateční stížnost označuje však ve svých vývodech za pochybený i názor soudu, pokud jednotlivým poslancům a senátorům německého parlamentárního svazu vůbec — odhlednouc od oné stylisace trestního oznámení — přiznává aktivní legitimaci k podání soukromé obžaloby, tvrdíc, že nebyli ani zejména ani znamenými na ně připadajícími v pozastaveném článku označeni; že se naopak v článku mluví zcela po-

všechně o poslancích, parlamentárnících, zástupcích lidu, vůdcích, takže by následkem tohoto příliš povšechného doslovu vlastně i poslancům a senátorům jiných politických stran (sociálních demokratů a komunistů) a dokonce tajemníkům stran, předsedům jednotlivých politických skupin atd. příslušelo právo podati soukromou obžalobu. Ani po této stránce nelze stížnosti přisvědčiti. Ovšem dlužno připustiti, že zcela povšechné pojmy jako na příklad v rozhodnutí ze dne 7. května 1923, čís. sb. Nejv. soudu 1208 uvedený projev »v každém druhém domu je zloděj« nebo všeobecná označení »židé«, »profesoři«, »bursiáni« — viz rozhodnutí čís. 2396 Nejv. s. — a pod. nelze ještě pokládati za dostatečné označení osoby uražené, jak jej na myslí má § 488 a 491 tr. zák.; a že proto třeba podle okolností případu vždy zkoumati, zdali obžalovaný mířil svým urážlivým projevem na určitý jasně ohraničený kruh osob; je-li tomu tak a vztahuje-li se urážka na jednu neb více osob, takto ohraničenému kruhu osob přínáležejících, aniž by bylo z obsahu urážky zjevno, která osoba nebo které osoby tohoto kruhu jsou vlastně míněny, nutno každé z osob přínáležejících tomuto kruhu, která se musí obávat, že by třetími osobami mohla býti považována za onu, na niž se urážlivá výtka vztahuje, přiznati právo podati soukromou obžalobu. O jasné označení takového přesně označeného kruhu jde však v souzeném případě. Zcela výstižně zjišťuje soud, že obsahem článku byli haněni všichni němečtí parlamentárníci v Československé republice bez rozdílu; správnost tohoto závěru nelze při doslovu článku, jenž mluví o posledních volbách do parlamentu a o vystupování německých poslanců před volbami a po nich, vážně bráti v pochybnost, a je z něho i patrné, že, pokud článek na některých místech volí označení vůdců, nebo parlamentárníků, přece vždy a jedině na myslí má nově volené parlamentárníky německých stran. Osoby, jichž se týkají urážky, jsou tedy zcela jasné označeny; jde tudíž o kruh osob věcně přesně vytýčený a číselně s ohledem na počet německých poslanců a senátorů dosti omezený; dlužno proto podle právnických zásad shora vytýčených každému německému poslanci a senátoru v listopadu 1925 volenému, tedy i všem soukromým obžalobcům, jichž příslušnost k tomuto kruhu popřena není, přiznati aktivní legitimaci k soukromé obžalobě. Že nežalovali všichni němečtí poslanci a senátoři, jest vedlejší, vždyť jest vůli jednotlivce zůstaveno, chce-li urážku proti jeho cti pronesenou soudně stíhati čili nic. Pokud se týče obsahu urážek samých snaží se stížnost, rozebírajíc celou politickou situaci, prokázati, že se jednalo o pouhou kritiku činnosti oněch parlamentárníků; že měla býti pouze kritisována rozháranost a nesvornost v táboru německých parlamentárníků a zdůrazněno jejich zavinění na ztroskotání jednotné fronty všech Němců při volbách, při čemž jednotlivé výrazy, jakož na příklad slovo »zločinné jednání« lze pokládati — podle stížnosti — prý pouze za obraty obrazné, jak se v novinách a v politickém životě objevují skoro denně; a že tu též není zlého úmyslu, poněvadž jde pouze o politický rozbor. Ani těmto vývodům, pokud nejsou pouhým s hlediska §§ 258 a 288 čís. 3 tr. ř. nedovoleným brojením proti skutkovým zjištěním kmetského soudu a na nich založeným

závěrům tohoto soudu o smyslu, významu a účelu článku a jednotlivých jeho částí, nelze přiznati úspěchu. Nemístnou je především výtká stížnosti, že soud vůbec nezjistil, které obraty a výrazy závadného článku pokládá za urážky na cti; stačí poukázati k tomu, že v odstavci druhém rozsudečných důvodů jsou přesně uvedeny jednotlivé výrazy, v nichž soud spatřuje zákonem zapovězené útoky na čest soukromých obžalobců; a že v následujícím odstavci jest i uvedeno, jakým způsobem po právní stránce soud ony výroky posuzoval. Že soud mylně posuzoval výrok »Vetohusaren«, spatřiv v něm vydávání ve veřejný posměch, nelze důvodně tvrditi, vždyť stěžovatel (Rudolf K.) sám připustil, že se pod pojmem husara rozumí člověk, jenž se pouští bez rozvahy do šíleně odvážných podniknutí, aniž by uvažoval následky svého jednání, jež mohou vésti k osudnému výsledku; že v porovnání parlamentárních, jichž úkolem jest hájiti se vši svědomitostí a obezřetností zájmy lidu je volivšího, s člověkem kvalit tak nespolehlivých a nevypočitatelných, ba nebezpečných, jest posmívání, a to takové, jímž snížení byli u veřejném mínění, jest na bíledni. Mínil-li stížnost dále, že soudem obzvlášť mylně byl pojímán výrok »zločinný zástupce«; že jej nutno posuzovati pouze obrazně, nikoli ve smyslu, že šlo o výtku zločinu podle trestního zákona, sluší podotknouti, že i soud posuzoval tento výraz pouze ve smyslu obrazném jako obvinění z opovržlivé vlastnosti — »zločinné bezkarakternosti« — a že v tomto smyslu správně jej podřadil skutkové podstatě hanobení ve smyslu §u 491 tr. zák. Že by předseda byl prohlásil při hlavním přelíčení, že by stěžovateli musilo býti, by nastala beztrestnost, prokázáno takové jednání, jež je zločinem, je přednesem nekontrolovatelným, obsahem protokolu neosvědčeným, ostatně i pro řízení zrušovací bezpředmětným, ježto tu jedině rozhoduje konečné stanovisko kmetského soudu, jak dochází výrazu v rozsudkovém výroku a jeho důvodech.

I po stránce subjektivní je odsuzující výrok náležitě odůvodněn. Tu nutno především zdůrazniti, že se k subjektivní skutkové podstatě trestných činů proti bezpečnosti cti nevyhledává přímý urážlivý úmysl, nýbrž že stačí vědomí o urážlivé povaze pozastavených projevů. Podle tohoto právního stanoviska řídil se též kmetský soud a odůvodňuje v rozhodovacích důvodech, že obžalovaný K. v tomto vědomí jednal. Pouhým popíráním těchto úvah kmetského soudu, a ujišťováním, že obviněný nikoho uraziti nechtěl; že mu šlo o kritiku podle jeho názoru oprávněnou, nevolí obecnstva nad nesvorností německých poslanců odůvodněnou, nedoličuje stížnost ani hmotněprávního důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., ani některé z formálních vad čís. 5 §u 281 tr. ř., nýbrž brojí pouze nedovoleným způsobem proti volnému přesvědčení soudu. Že by se stěžovatelům byl podařil důkaz pravdy, ba že by se byli alespoň pokusili vhodným způsobem důkaz tento prováděti, stížnost sama netvrdí. Uvádí se ovšem, že obžalovanému K-ovi bylo znemožněno předsedou, logicky svá udání odůvodnití přednesem předchozích dějin a vésti svědky. Avšak protokol o hlavním přelíčení neposkytuje pro kontrolu tohoto přednesu žádné opory; pokud stěžovatelem navržené dů-

kazy byly usnesením soudního sboru zamítnuty, stalo se tak právem, ježto dotyčné návrhy ve své spletilosti a povšechnosti se z části nedovolávají důkazních prostředků ve smyslu trestního řádu; z části dovolávají se okolností, jež jsou pro posuzování věcí bezpodstatné (viz zmátené údaje ohledně soukromého obžalobce Arnošta E-a). Ostatně nevyšvítá ani ze zmateční stížnosti, jak byla písemně provedena, jasně a přesně, zdali napadá rozsudek i pro toto usnesení soudu a z kterých důvodů mu vlastně odporuje. Pokud obhájce stěžovatelů tak učinil teprve při zrušovacím roku poukazem na důvod zmatečnosti podle čís. 4 Šu 281 tr. ř., nelze k tomuto přednesu přihlížeti, poněvadž není přípustno, by stěžovatel ve svých vývodech při ústním roku před zrušovacím soudem uplatňoval zmateční důvody, které nebyly již v písemném provedení jasně a určitě označeny (§ 1 čís. 2 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878). Ani konečná výtka stížnosti, opírající se zjevně o důvod zmatečnosti Šu 281 čís. 9 b) tr. ř., že mělo dojít k sprostujícímu výroku s ohledem na důvod trestnost vylučující podle Šu 4 tiskové novely, není odůvodněna. Lze připustiti, že podle celého obsahu článku byla zřejma snaha pisatele, chrániti především veřejný zájem. Než dalším nezbytným předpokladem beztrestnosti podle Šu 4 tisk. nov. jest, by dokázány byly aspoň okolnosti, pro které tvrzení zprávy mohlo býti považováno důvodně za pravdivé. Po této stránce co do důkazu pravděpodobnosti pronesených urážek však selhává obhajoba obžalovaných naprosto.

Lze připustiti, že pisatel — obžalovaný Rudolf K. — byl toho mínění, že vinou nově volených poslanců a senátorů nedošlo ke sjednocení všech německých stran; též lze připustiti, že pak, jsa veden přesvědčením, prospěti vlastnímu národu, pozastaveným článkem na mysl měl, kritisovati jednání parlamentárních vůdců lidem zvolených. Avšak by tu mohla nastati beztrestnost, musely by býti tvrzeny a prokázány určité skutečnosti, z nichž mohl obžalovaný důvodně usuzovati na správnost urážlivých projevů, jím učiněných. Takové skutečnosti, jež by byly poukazovaly k tomu, že soukromí obžalobci, nespojivše se v jednotnou frontu, učinili tak ze sobectví a podvodně; že by byli projevovali při tom zločinnou bezcharakternost, neschopnost, věrolomnost, že stavěli při tom zájem strany nad zájem lidu; že všechno před volbami jen předstírali, že vše bylo prázdný žvást atd., stěžovatelé neuvedli; povšechný poukaz k obecné známosti událostí při volbách se odehravších tu nestačí. Nestačilo by ani mínění obžalovaného Rudolfa K-e, že němečtí parlamentárnici porušili svou přísahu z roku 1920, by mohl soukromé obžalobce subjektivně právem označiti za »zločinné zástupce«. Politikovi nelze přece činiti výtku osobní nečestnosti proto, že za změněné situace od dřívějších přípovědí, vplynuvších z jeho pojmání tehdejších poměrů, upustí, když dospěl ku přesvědčení, že tím jedná v zájmu svých voličů a svého lidu. Ostatně odvolal se stěžovatel na domnělé porušení přísahy teprve při líčení před zrušovacím soudem, kdežto v závadném článku odůvodňoval výtku zločinného zastupování pouze tím, že soukromí obžalobci jednali ze zájmu stranického, jenž není totožným se

zájmem voličů a lidu, nýbrž zahrnuje též jistý zájem osobní. Sluší tedy i po stránce §u 4 tisk. novely přisvědčiti kmetskému soudu, pokud uznal, že se obžalovaným důkaz pravděpodobnosti nepodařil, ba jimi vlastně způsobem zákonu hovícím vůbec nabídnut nebyl. Číselně označeného důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř. stížnost vůbec neprovádí, nedoličující, který jiný trestný čin by mohl přijíti v úvahu. Bylo proto zmateční stížnost obžalovaného Rudolfa K-e a, ježto se stížnost druhého obžalovaného, zodpovědného redaktora Viléma F-a opírá o tytéž důvody jako stížnost onoho obžalovaného, i tuto stížnost zavrhnouti jako nedůvodnou, po případě z části i jako po zákonu neprovedenou.

Čís. 2714.

Sprošťující výrok podle § 259 čís. 3 tr. ř. může se vztahovati jedině na skutek, který je předmětem obžaloby, nikoliv na kvalifikaci skutku podle obžaloby.

Svádění ke smilstvu (§ 132 tr. zák.) předpokládá působení na vůli svedené osoby, by se propůjčila k smilným činům, k nimž by se jinak nepropůjčila; nevyžaduje se delšího trvání tohoto působení, nýbrž stačí, když působení trvá jen tak dlouho, že se svedená osoba podrobí vůli pachatelově a jeho smilné činy trpí.

(Rozh. ze dne 26. března 1927, Zm I 786/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 22. listopadu 1926, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti veřejné mravopoctnosti podle §u 516 tr. zák., avšak podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro zločin svádění ke smilstvu podle §u 132 III. tr. zák. a pro zločin zprznění podle §u 128 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu jako zmatečný a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji opět projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Nalézací soud vzal na základě výsledků průvodního řízení za prokázáno, že obžalovaný od roku 1919 až do března 1926 jako profesor kreslení na reálném gymnasiu v P., jsa si toho vědom, že žákyně byly svěřeny jeho dohledu, výchově a vyučování, v hodinách kreslení si dovolil na dívkách, o nichž věděl, že jim nebylo ještě 14 roků, ohmatávání jejich těla, že pravou rukou kreslil, levou rukou však dívky k sobě tiskl, sahal jim pod sukně, ohmatával je také prsty po nahých stehnech, štípal do lýtek a částečně levou rukou se dostal až k pohlavnímu ústrojí částečně krytému, částečně nekrytému. Soud první stolice spatřuje v tomto jednání obžalovaného přestupek proti veřejné mravopoctnosti